

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 442/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júla 2013 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom doc. JUDr. B. F., PhD., A., s. r. o., B., vedené pod sp. zn. Rvp 10347/2013 až sp. zn. Rvp 10352/2013 vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uzneseniami Okresného súdu Košice I sp. zn. 16 Er 6147/2012 z 3. decembra 2012, sp. zn. 16 Er 6077/2012 z 3. decembra 2012, sp. zn. 16 Er 5477/2012 z 3. decembra 2012, sp. zn. 16 Er 6148/2012 z 3. decembra 2012, sp. zn. 16 Er 6149/2012 z 3. decembra 2012, sp. zn. 16 Er 4618/2012 z 3. decembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 10347/2013 až sp. zn. Rvp 10352/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 10347/2013.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na ich prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 7. februára 2013 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie svojich práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom a uzneseniami Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 16 Er 6147/2012 z 3. decembra 2012, sp. zn. 16 Er 6077/2012 z 3. decembra 2012, sp. zn. 16 Er 5477/2012 z 3. decembra 2012, sp. zn. 16 Er 6148/2012 z 3. decembra 2012, sp. zn. 16 Er 6149/2012 z 3. decembra 2012 a sp. zn. 16 Er 4618/2012 z 3. decembra 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenia“).

Napadnutými uzneseniami okresný súd v označených konaniach vylúčil súdneho exekútora JUDr. R. K. z vykonávania exekúcie z dôvodu, že bol zamestnancom účastníka exekučného konania (v danom prípade oprávneného), čo podľa názoru okresného súdu zakladá dôvod na jeho vylúčenie, pretože existujú pochybnosti o jeho neustrannosti z objektívneho hľadiska, reflektujúc a rešpektujúc tak názor ústavného súdu uvedený v náleze sp. zn. III. ÚS 322/2010 z 13. apríla 2011.

Sťažovateľka v sťažnostiach tvrdí, že okresný súd napadnutými uzneseniami a ich predchádzajúcim postupom v označených konaniach „*ex offio rozhodol o vylúčení súdneho exekútora JUDr. R. K. z vykonávania exekúcie. Práve označené uznesenie a postup všeobecného súdu, ktorý viedol k jeho vydaniu, sťažovateľ napáda z hľadiska porušenia jeho základných, nižšie definovaných, práv...*“.

Sťažovateľka tvrdí, že okresný súd svojím postupom v označených konaniach a napadnutými uzneseniami okresného súdu porušil jej práva, konkrétne:

«A. právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava SR“);

B. právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“);

C. právo vlastníť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy;

D. právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru;

E. všeobecný zákaz diskriminácie ustanovený čl. 12 ods. 2 Ústavy;

F. zákaz diskriminácie ustanovený čl. 14 Dohovoru...»

V ďalšej časti sťažností sťažovateľka zdôvodňuje, v čom podľa nej spočíva porušenie jej v sťažnostiach uvedených práv, tvrdiac, že postup okresného súdu v označených konaniach a jeho napadnuté uznesenia „nelegitímne a nelegálne limitovali práva sťažovateľa, najmä jeho právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy a právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru a to v takej miere, že je to v právnom štáte neprípustné. Je tomu tak preto, že všeobecný súd:

a) bez toho aby upovedomil sťažovateľa o Náleze ústavného súdu zo dňa 13. 04. 2011, sp. zn.: III. ÚS 322/2010-37;

b) bez toho aby vykonal akékoľvek dokazovanie v otázke subjektívnej alebo objektívnej zaujatosti sťažovateľa vo veci alebo v pomere k účastníkom exekučného konania;

c) bez toho aby existovala námietka zaujatosti alebo akékoľvek racionálne pochybnosti o legálnom a legitímnom postupe sťažovateľa v exekúcii;

d) bez toho aby existovali oprávnené obavy povinného o legálny priebeh exekúcie;

e) bez toho aby umožnil sťažovateľovi s cieľom ovplyvniť rozhodnutie všeobecného súdu vyjadriť sa k otázke zaujatosti a to aj na podklade konkrétnych dôkazov a rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn.: III. ÚS 322/2010; rozhodol s konečnou platnosťou (podľa ust. § 30 ods. 10 Exekučného poriadku proti rozhodnutiu všeobecného súdu o námietke zaujatosti exekútora nemožno podať opravný prostriedok) o právnom postavení sťažovateľa, pričom toto rozhodnutie vyvolalo právne účinky do budúcnosti

a definitívne zbavilo sťažovateľa možnosti vykonávať teraz i v budúcnosti exekúciu vedenú pre vymoženie pohľadávky výkonom exekučnej činnosti realizovanej súdnym exekútorom – JUDr. R. K..“.

Osobitne sťažovateľka upozorňuje na skutočnosť, že «V danom prípade okresný súd bez toho, aby akokoľvek vypočul sťažovateľa ako účastníka konania a umožnil mu rovnocenne vznášať argument proti argumentom povinného a sudcu, de facto ale aj de iure rozhodol o definitívnom vylúčení súdneho exekútora z vykonávania exekúcie vedenej pre pohľadávky sťažovateľa... Sťažovateľ namieta, že nemal možnosť reagovať na akékoľvek tvrdenia a dôkazy, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie súdu o jeho právnom postavení. Sťažovateľ nemal možnosť ovplyvniť prípravu obsahu rozhodnutia všeobecného súdu, pritom však dané rozhodnutie výrazným spôsobom ovplyvnilo jeho právne postavenie. Postup, ktorý zvolil všeobecný súd, navyše dával povinnému dodatočnú príležitosť, aby bez existencie akýchkoľvek obáv z reakcie sťažovateľa, došlo k mareniu exekúcie a to aj vylúčením sťažovateľa z jej výkonu. Sťažovateľ však bol voči povinnému v pozícii veriteľa a nútene vymáhal voči nemu svoju pohľadávku. Preto možno bez pochyb predpokladať, že povinný prechovával voči sťažovateľovi averziu a pocity antipatie. Práve v takomto postavení bolo nanajvýš nutné pre objektívne posúdenie veci vypočúť sťažovateľa a umožniť mu tak prejaviť svoj názor na vec. Súdne konanie neprebiehalo v duchu práva na spravodlivý súdny proces a osobitne z dodržaním zásady „rovnosti zbrani“.».

V závere svojich sťažností sťažovateľka uvádza, že vzhľadom na to, že zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) nepripúšťa, aby podala proti napadnutým uzneseniam okresného súdu „odvolanie alebo iný účinný opravný prostriedok, je splnená formálna podmienka upravená ust. § 53 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z.“.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd rozhodol, že ňou označené práva boli napadnutými uzneseniami a postupom predchádzajúcim ich vydaniu porušené, a v nadväznosti na to navrhuje, aby boli napadnuté uznesenia

zrušené. Sťažovateľka sa napokon domáha aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom a napadnutými uzneseniami okresného súdu.

II.A K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 10347/2013 až sp. zn. Rvp 10352/2013 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a okresného súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

II.B K namietanému porušeniu označených práv napadnutými uzneseniami okresného súdu

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal

popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Všeobecné súdnictvo zabezpečuje fyzickým osobám a právnickým osobám presadzovanie svojich práv, zaväzuje sa poskytnúť im účinnú ochranu pred neoprávnenými štátnymi zásahmi, pritom má prednostne chrániť a presadzovať individuálne základné práva a slobody. Príslušné procesné poriadky sú zárukou účinnosti tejto právnej ochrany aj zárukou ochrany zákonného prístupu k uplatňovaniu základných práv a slobôd (I. ÚS 61/06).

V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažností podaných sťažovateľkou ústavný súd zistil, že všetky napadnuté uznesenia boli vydané vyšším súdnym úradníkom.

Podľa čl. 142 ods. 2 poslednej vety ústavy proti rozhodnutiu zamestnanca súdu povereného sudcom je prípustný opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje vždy sudca.

Ústavný súd už v tejto súvislosti konštatoval, že „Vyšší súdny úradník je podľa § 2 zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov štátnym zamestnancom. Proti každému rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka vydanému v súdnom konaní je v zmysle čl. 142 ods. 2 poslednej vety ústavy vždy prípustný opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje sudca, a to aj vtedy, ak osobitný zákon odvolanie alebo iný opravný prostriedok nepripúšťa“ (IV. ÚS 200/07).

Podľa § 374 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakaťa je vždy prípustné odvolanie. Odvolaniu podanému proti rozhodnutiu, ktoré vydal súdny úradník alebo justičný čakať, môže v celom rozsahu vyhovieť sudca, ktorého rozhodnutie sa považuje za rozhodnutie súdu prvého stupňa; ak sudca odvolaniu nevyhovie, predloží vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

Ak odvolanie podané v odvolacej lehote oprávnenou osobou smeruje proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakaťa, proti ktorému zákon odvolanie nepripúšťa (§ 202 OSP), rozhodnutie sa podaním odvolania zrušuje a opätovne rozhodne sudca.

S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka mala v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinný opravný prostriedok na ochranu svojich práv, ktoré mali byť napadnutými uzneseniami okresného súdu a postupom predchádzajúcim ich vydaniu podľa jej názoru porušené. Oprávnenie sudcu rozhodnúť o namietanom postupe a napadnutých uzneseniach okresného súdu vylučuje v tejto veci právomoc ústavného súdu, ktorý by ju mohol uplatniť iba vtedy, ak by už sťažovateľka nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a tiež zo záverov a právneho hodnotenia skutkových okolností daných prípadov ústavný súd sťažnosti sťažovateľky už pri ich predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na ich prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na odmietnutie sťažností sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2013